

บทความวิจัย

การศึกษาการรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมที่ส่งผลต่อความ ได้เปรียบในการแข่งขันและผลดำเนินงานส่งออก: กรณีศึกษา บริษัทส่งออกอาหารทะเลกระป๋องและแปรรูปไทย

นงนุช บุญกล้า¹

วิษญานัน รัตนวิบูลย์สม²

สุกิจ ขอเชื้อกลาง³

(Received: February 5, 2020; Revised: April 9, 2020; Accepted: May 5, 2020)

บทคัดย่อ

ความได้เปรียบในการแข่งขันและผลดำเนินงานส่งออกเป็นหัวข้อที่สำคัญของการวิจัยการส่งออกและการจัดการกลยุทธ์ การส่งออกไม่เพียงแต่มีความสำคัญในการสร้างประโยชน์จากการทำกำไร การเติบโตและการอยู่รอดของบริษัทผู้ส่งออก แต่ยังส่งผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลการรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขันและผลดำเนินงานส่งออก ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ กลุ่มผู้ประกอบการส่งออกอาหารทะเลกระป๋องและแปรรูปไทยจำนวน 154 บริษัท ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 48 บริษัท สถิติที่ใช้ในการ

¹ นักศึกษาหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร E-mail: nongnuchbo@nu.ac.th (Corresponding Author)

² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร E-mail: vichayanonr@nu.ac.th

³ อาจารย์ ดร. คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร E-mail: somjaa@hotmail.com

วิเคราะห์ข้อมูลใช้โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) แบบเส้นทางกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน (PLS-SEM) ด้วยการตรวจสอบสัมประสิทธิ์เส้นทางระหว่างตัวแปรความได้เปรียบในการแข่งขัน ผลดำเนินงานส่งออก การรับรู้วัฏจักรอุตสาหกรรม โดยขนาดของธุรกิจเป็นตัวแปรควบคุม ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยกระบวนการ Bootstrapping ผลการวิจัยพบว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันมีอิทธิพลทางลบต่อผลดำเนินงานส่งออก และการรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมมีอิทธิพลสมบูรณ์ส่งผ่านความสัมพันธ์ระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขันกับผลดำเนินงานส่งออก

ผลวิจัยนี้ยังยังเป็นการบูรณาการทฤษฎีความได้เปรียบในการแข่งขัน และทฤษฎีการรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรม และลดช่องว่างงานวิจัยในทฤษฎีความได้เปรียบในการแข่งขัน จากแนวคิดทฤษฎีฐานทรัพยากร (RBV) ที่ว่าการรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมมีอิทธิพลต่อความได้เปรียบในการแข่งขันซึ่งส่งผลต่อผลการดำเนินงานส่งออก และการศึกษาี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อผู้ประกอบการและผู้นำขององค์กรต่อไปจายด้านการรับรู้ที่ส่งผลต่อผลดำเนินงานส่งออก

คำสำคัญ: ความได้เปรียบในการแข่งขัน ผลดำเนินงานส่งออก การรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรม สมการโครงสร้างเส้นทางกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน

RESEARCH ARTICLE

The Influences of the Perceived Industry Life Cycle on the Relationship between the Competitive Advantage and Export Performance: A Case Study of Thai Canned and Seafood Export Companies

Nongnuch Boonklum¹

Vichayanon Rattanawiboonsom²

Sukij Khorchurklang³

Abstract

Competitive advantage and export performance remains an important topic of a research on export and strategic management. The primary role of exporting is not only ensuring the benefit of profitability, growth and survival of exporters, but also supporting the country's economic stability. This research aims to study the influence of the perception of industry life cycle that affects the relationship between competitive advantage and export performance. A total of 154 Thai canned and processed seafood exporters participated in this study. The questionnaire survey was conducted collecting sample which obtained 48 respondents.

¹ Ph.D Candidate in the Department Business Administration, Faculty of Business, Economics and Communications, Naresuan University, E-mail: nongnuchbo@nu.ac.th (Corresponding Author)

² Associate Professor, Ph.D., Faculty of Business, Economics and Communications, Naresuan University, E-mail: vichayanon@nu.ac.th

³ Lecturer, Ph.D., Faculty of Business, Economics and Communications, Naresuan University, E-mail: somjaa@hotmail.com

The Partial Least Square Structural Equation Modeling (PLS-SEM) method was applied to analyze the strength of the path coefficient between the three latent variables (competitive advantage, export performance, perceived industry life cycle) and a control variable (Size) with bootstrap method for hypothesis testing. The study found that competitive advantage has negative effect with export performance. However, perceived industry life cycle (PILC) plays a full mediating role in the relationship between competitive advantage and export.

Thus, this study not only integrates competitive advantage theory and perception theory with PILC. This study also has contibutesd to filling a gap relating to the Competitive Advantage Theory with the Resource-Based View (RBV) of the firm for achieving the firm peformance, through the effects of PILC was on competitive advantages, especially business operators and corporate leaders regarding the management perceptions of industry life cycle on their export performance.

Keywords: Competitive Advantage, Export Performance, Perceived Industry Life Cycle, Partial Least Square Path Modeling

บทนำ

อุตสาหกรรมเกษตรเพื่อการส่งออกเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมไทย เนื่องจากเป็นแหล่งปลายน้ำของโซ่อุปทานสินค้าในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผู้ผลิต และเป็นแหล่งรองรับแรงงานส่วนใหญ่ของภาคอุตสาหกรรม จากข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 ถึง ไตรมาสที่ 3 ของปี พ.ศ. 2560 พบว่า อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูปมีมูลค่าการส่งออกเป็นอันดับหนึ่งของสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรโดยคิดเป็นร้อยละ 20.98 คิดเป็นมูลค่ากว่า 103,000 ล้านบาท รองลงมาคือ น้ำตาลทราย ร้อยละ 14.13 และผลไม้กระป๋องและแปรรูป ร้อยละ 11.83 ตามลำดับ (Department of International Trade Promotion, 2018) สำหรับ 5 อันดับแรกของตลาดส่งออกอาหารทะเลกระป๋องและแปรรูปที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย แคนาดา และประเทศลิเบีย โดยมีสัดส่วนการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 26.57, 17.29, 7.89, 4.83 และ 2.55 ตามลำดับ (Information Communication and Technology Center, Ministry of Commerce, 2018) อย่างไรก็ตาม ในช่วงระยะเวลาปี พ.ศ. 2559 ถึง 2560 อัตราการส่งออกจากประเทศไทยมีอัตราการลดลงเฉลี่ยกว่าร้อยละ 4.53 ในขณะที่ประเทศส่งออกอื่น ๆ (อาทิ ประเทศเอกวาดอร์ สเปน ฟิลิปปินส์) มีอัตราการส่งออกที่เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 26.00, 15.00 และ 90.00 (Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO), 2018) สอดคล้องกับข้อมูลงบการเงินปี พ.ศ. 2560 ที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการทำกำไรของผู้ประกอบการขนาดเล็กที่มีค่าติดลบ ร้อยละ 58.74 ผู้ประกอบการขนาดกลางมีความสามารถในการทำกำไร ร้อยละ 0.95 และธุรกิจขนาดใหญ่มีความสามารถในการทำกำไรร้อยละ 4.72 (Information Communication and Technology Center, Ministry of Commerce, 2018) แสดงให้เห็นว่าผู้ส่งออกมีความได้เปรียบในการแข่งขันที่ลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง

สำหรับความได้เปรียบในการแข่งขันในมุมมองของ Porter (1998) มีแนวคิดเริ่มต้นจากเรื่องความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่เน้นเกี่ยวกับอุปทานของปัจจัยภายในประเทศที่ว่าทำไมอุตสาหกรรมในบางประเทศจึงมีความสามารถ

ในการแข่งขันสูงกว่าประเทศอื่น ซึ่งพบว่าความได้เปรียบในการแข่งขันไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่สามารถสร้างขึ้นและเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งทางบวกและทางลบ นอกจากนี้ Kalela (2002) Morgan, Kaleka and Katsikeas (2004) Porter (1985) Zou, Fang, and Zhao (2003) ได้สรุปไว้ว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันคือสิ่งที่ขับเคลื่อนผลดำเนินงานขององค์กร อย่างไรก็ตาม มีนักวิจัยบางส่วนได้มีการสรุปผลการวิจัยที่แตกต่างไป โดยพบว่าความได้เปรียบในการแข่งขันเป็นแค่หนึ่งในปัจจัยที่นำไปสู่ผลการดำเนินงาน (Brush, Bromiley, & Hendrickx, 1999; Datta, Guthrie, & Wright, 2005)

โดย Hill and Jones (2012) พบว่า การเปลี่ยนแปลงระดับวัฏจักรอุตสาหกรรมซึ่งเป็นส่วนสำคัญของสภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัท นอกจากนี้ Harrigan (1980) กล่าวว่า บริษัทอาจเลือกใช้กลยุทธ์ตามการรับรู้ถึงสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งบทบาทของผู้บริหารในการรับรู้ถึงสภาพแวดล้อมภายนอกจะส่งผลต่อผลการดำเนินงานขององค์กร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Verreyne (2006) พบว่า ผู้จัดการที่เข้าใจในลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและผลการดำเนินงานจะช่วยให้องค์กรสามารถเติบโตและฟื้นภาวะช่วงวิกฤตได้ ดังนั้น ความได้เปรียบในการแข่งขันสามารถนำไปสู่ผลการดำเนินงานขององค์กรได้ ผู้บริหารควรมีการรับรู้ถึงสภาพปัจจัยภายนอก โดยเฉพาะลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรม ว่าอยู่ในลำดับใด

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาการรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรม (Perceived Industry Life Cycle: PILC) ที่ส่งผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขันและผลดำเนินงานส่งออก เพื่อเป็นข้อเสนอเชิงทฤษฎีซึ่งมีงานวิจัยน้อยมากที่มีการศึกษา และเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ประกอบการส่งออกอาหารทะเลกระป๋องและแปรรูปให้สามารถสร้างกลยุทธ์ความได้เปรียบในการแข่งขันเพื่อผลการดำเนินงานของบริษัท

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลการรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรม (PILC) ที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage) และผลดำเนินงานส่งออก (Export Performance)

ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด/ทฤษฎีความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage Concept)

ความได้เปรียบในการแข่งขัน หมายถึง “สิ่งที่ทำให้องค์กรมีความแตกต่างจากผู้อื่นนั่นคือข้อได้เปรียบที่เด่นชัด” โดยข้อได้เปรียบนี้อาจอยู่ในรูปของขีดความสามารถขององค์กร ซึ่งองค์กรสามารถทำได้ในขณะที่ผู้อื่นทำไม่ได้ (Grant, 1991; Powell, 2001) หรือองค์กรสามารถทำได้ดีกว่า หรือข้อได้เปรียบอาจเกิดจากสินทรัพย์หรือทรัพยากรบางอย่างที่องค์กรมีแต่องค์กรอื่นไม่มีความได้เปรียบในการแข่งขันจึงเป็นแนวความคิดหลักในการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Porter, 1990) ซึ่งจากการศึกษาของ Porter (1980) พบว่ามี 2 วิธีที่องค์กรสามารถบรรลุความได้เปรียบในการแข่งขันที่เหนือกว่าคู่แข่ง คือ ความได้เปรียบทางด้านต้นทุน (Lower Cost Strategy) และความได้เปรียบจากการสร้างความแตกต่าง (Differentiation Strategy) สอดคล้องกับ Barney (1991) อธิบายถึงความได้เปรียบในการแข่งขันไว้ว่าเป็นการใช้กลยุทธ์เพื่อช่วยในการลดต้นทุน การแสวงหาประโยชน์ และโอกาสทางการตลาด

2. ผลดำเนินงานส่งออก (Export Performance)

ผลดำเนินงานส่งออกสะท้อนได้จากยอดขายจากการส่งออก การเติบโตของการส่งออก และความสามารถในการทำกำไรจากการส่งออก (Aaby & Slater, 1989; Madsen, 1987) ซึ่ง Crick and Jones (2000) Lumpkin and Dess (1996) และ Teegen (2000) สรุปไว้ว่า การวัดผลการดำเนินงานได้แก่ ตัวชี้วัดทางการเงิน และตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ทางการเงิน โดย Combs, Crook, and Shook (2005) พบว่า ผลการดำเนินงานของธุรกิจส่วนใหญ่ใช้ผลการดำเนินงานทางการเงินคิดเป็นร้อยละ 82 โดยมีตัวแปรที่ใช้ในการวัดผลการ

ดำเนินงาน ได้แก่ ความสามารถในการทำกำไรซึ่งมีอัตราร้อยละ 52 สำหรับ Al-Khalifa and Morgan (1995) กล่าวว่า การวัดผลดำเนินงานส่งออกและการเติบโตของยอดขาย ได้แก่ การวัดประสิทธิภาพผลจากยอดขาย และการเติบโตของยอดขาย สำหรับการวัดประสิทธิภาพ ได้แก่ การวัดจากความสามารถในการทำกำไร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำวิธีวัดผลดำเนินงานทางการเงินมาปรับใช้ในงานวิจัยนี้ ได้แก่ ความสามารถในการทำกำไร และอัตราการเติบโตของตลาดส่งออก

3. อิทธิพลของความได้เปรียบในการแข่งขันและผลดำเนินงานส่งออก (Competitive Advantage and Export Performance)

Piercy, Keleka, and Katsikeas (1998) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขันและผลดำเนินงานส่งออก พบว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันในสินค้าและบริการสามารถส่งผลให้เกิดผลการดำเนินงานที่ดีกว่า และจากผลการศึกษาของ Morgan, Kaleka, and Katsikeas (2004) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งความได้เปรียบในการแข่งขัน (ต้นทุน ผลิตภัณฑ์และบริการ) และผลดำเนินงานส่งออก พบว่า ตำแหน่งความได้เปรียบในการแข่งขันมีความสัมพันธ์ต่อผลดำเนินงานส่งออกในทางบวก (ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง = 0.87) ซึ่งสอดคล้องกับ Tuan and Yoshi (2010, p.7) พบว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างมีนัยสำคัญต่อผลดำเนินงานส่งออก

อย่างไรก็ตาม Newbert (2008) กล่าวว่า รูปแบบของความได้เปรียบในการแข่งขันและผลการดำเนินงานมักจะมีการใช้สลับกัน ขณะที่ Porter (1985) มีมุมมองเชิงประจักษ์ที่ว่า “ความได้เปรียบในการแข่งขันอาจจะเป็นเงื่อนไขที่เพียงพอสำหรับการเพิ่มขึ้นของผลการดำเนินงานแต่อาจจะไม่จำเป็นเสมอไป”

4. อิทธิพลของการรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรม (PILC) ต่อผลการดำเนินงาน

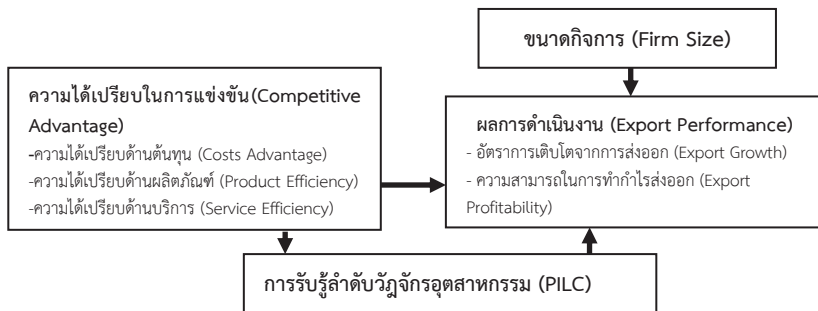
Pearson, Robinson, and Mital (2008) มีมุมมองเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกของบริษัทว่าปัจจัยที่นอกเหนือการควบคุมของบริษัทมีผลต่อทิศทางและทางเลือกในโครงสร้างองค์กรและกระบวนการภายใน

โดยระดับการรับรู้เกี่ยวกับสถานะของสภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลต่อธุรกิจ มักจะขึ้นอยู่กับขนาดและอุตสาหกรรมที่ดำเนินธุรกิจ Bourgeois (1980) มีแนวคิดเรื่องการรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรม โดยกล่าวไว้ว่าโครงสร้างของ อุตสาหกรรมหรือวัฏจักรอุตสาหกรรมนั้นขึ้นอยู่กับความรู้จากผู้ตัดสินใจหรือ ฝ่ายบริหารที่อาจมีข้อจำกัดขององค์ความรู้และความสามารถในการประเมินผลกระทบของสภาพแวดล้อมหรือลำดับของวัฏจักรอุตสาหกรรมที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงาน นอกจากนี้ McGahan (2000) กล่าวว่า วัฏจักรอุตสาหกรรม ประกอบด้วย 4 ระยะ คือ ระยะเริ่มต้น ระยะเติบโต ระยะอิ่มตัวหรือคงที่ และ ระยะถดถอย ซึ่งการศึกษาส่วนใหญ่พบว่า เมื่ออุตสาหกรรมอยู่ในระยะวัฏจักร ถดถอยบริษัทจะใช้กลยุทธ์เพื่อความอยู่รอดหรือเลิกกิจการ (Murmman & Frenken, 2006) สอดคล้องกับ Yuli (2006) สรุปไว้ว่า สภาพแวดล้อมภายนอก มีผลทางตรงต่อผลดำเนินงานขององค์กรร้อยละ 0.37 การวางแผนทางกลยุทธ์ ส่งผลต่อผลดำเนินงานประมาณร้อยละ 84.50 โดยสภาพแวดล้อมภายนอก ส่งผลต่อผลดำเนินงานองค์กรผ่านการวางแผนทางกลยุทธ์ร้อยละ 47.10

ดังนั้น การวิเคราะห์ถึงการรับรู้วัฏจักรอุตสาหกรรมจะช่วยให้บริษัท กำหนดกลยุทธ์เพื่อต่อสู้กับภาวะคุกคามตลอดจนแสวงหาโอกาส (Hill & Jones, 2012) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรมผ่านวัฏจักรอุตสาหกรรมจึงเป็นส่วน สำคัญของสภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัท (Sabol, Sander, & Fuckan, 2013) สอดคล้องกับ Karniouchina, Carson, Short, and Ketchen (2013) พบว่า องค์ประกอบอุตสาหกรรมส่งผลต่อผล ดำเนินงานของบริษัทในช่วงระยะต่าง ๆ ในแต่ละลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรม โดย พบว่า อุตสาหกรรมที่อยู่ในลำดับการเติบโตมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน ที่แข็งแกร่งของบริษัทซึ่งเป็นการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันไป นอกจากนี้แล้ว Flavian, Haberbeng, and Poro (2002) พบว่า การสร้างความ ได้เปรียบในการแข่งขันนั้นลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมส่งผลต่อความได้เปรียบใน การแข่งขันและผลการดำเนินงาน ซึ่งจากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าแทบ ไม่มีงานวิจัยใดมีการใช้การรับรู้ลำดับขั้นวัฏจักรอุตสาหกรรมเข้ามาเป็นปัจจัย เพื่อวิเคราะห์ความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยเฉพาะในกลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร

ทะเลกระป๋องและแปรรูปเพื่อการส่งออก สอดคล้องกับ Tuan and Yoshi (2010) สรุปว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันเป็นตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถต่อผลดำเนินงานของอุตสาหกรรมสนับสนุนของประเทศเวียดนาม ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่อยู่ในลำดับขั้นวิภูจักร เริ่มต้นโดยไม่ได้มีการนำปัจจัยของลำดับขั้นวิภูจักรอุตสาหกรรมมาทดสอบ โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ระบุปัจจัยที่อาจเป็นตัวแปรส่งผ่านต่อความได้เปรียบในการแข่งขัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นกลุ่มบริษัทส่งออกอาหารทะเลกระป๋องและแปรรูปไทยจำนวนทั้งสิ้น 154 บริษัท อัตราการตอบกลับในระดับผู้บริหารทั้งสิ้นจำนวน 48 บริษัท (คิดเป็นร้อยละ 31.20) ซึ่ง Gencturk and Kotabe (2001) พบว่า ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าอัตราการตอบรับแบบสอบถามในระดับผู้บริหารนั้นโดยเฉลี่ยจะอยู่ในช่วงร้อยละ 15 - 20 (Aaby & Slater, 1989; Katsikeas, Leonidou, & Morgan, 2000) ซึ่งอัตราการตอบรับจากงานวิจัยนี้จึงถือว่าเป็นอัตราการตอบรับที่สามารถยอมรับได้

2. เครื่องมือการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีตัวแปร ได้แก่ (1) ปัจจัยทางด้านความได้เปรียบในการแข่งขัน (ด้านต้นทุน ประสิทธิภาพทางการผลิต และประสิทธิภาพการบริการ) (2) การรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรม (PILC) 4 ลำดับ (เริ่มต้น เติบโต ระยะอิ่มตัว/คงที่ และตกต่ำ) และ (3) ผลดำเนินงานส่งออก (ความสามารถในการทำกำไร และอัตราการเติบโตจากการส่งออก)

ตารางที่ 1

สรุปตัวชี้วัดและลักษณะตัวแปรที่ใช้ในรอบแนวคิดงานวิจัย

ลักษณะ	ตัวชี้วัด
1. ขนาดของกิจการ (Size)	กิจการขนาดเล็ก (Small) กิจการขนาดกลาง (Medium) กิจการขนาดใหญ่ (Large)
2. ความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage)	ความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุน (Cost_CA) ความได้เปรียบในการแข่งขันด้านผลิตภัณฑ์ (Product_CA) ความได้เปรียบในการแข่งขันด้านบริการ (Service_CA)
3. ผลดำเนินงานส่งออก (Export Performance)	ความสามารถในการทำกำไร (Per_Profit) อัตราการเติบโตจากการส่งออก (Per_Growth)
4. การรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรม (Perceived Industry Life Cycle)	การเปลี่ยนแปลงด้านความต้องการสินค้า (PILC_Demand) การเลือกใช้ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ (Key Success) การกระจายสินค้า (PILC_Distribution) การเปลี่ยนแปลงปริมาณการผลิต (PILC_Sales Volume)

3. การหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยใช้วิธีการตรวจสอบย้อนกลับ (Back Translation) เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา 3 ท่าน (อาจารย์ชาวไทย 2 ท่าน และอาจารย์ชาวอเมริกันที่มีความเชี่ยวชาญทั้งภาษาไทยและอังกฤษ 1 ท่าน) หลังจากนั้นหาค่าความสอดคล้องภายในของเครื่องมือที่ใช้วิจัยด้วยการทดสอบองค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) และการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) โดยใช้วิธีการหาความ

เที่ยงตรง (Validity) การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) ด้วยการประเมินโมเดลการวัด (Measurement Model Evaluation) ผลการทดสอบค่า Factor loading (แสดงในตารางที่ 2) จากงานวิจัยนี้พบว่า มีค่า Loading อยู่ระหว่าง 0.46 – 0.92 ซึ่งมากกว่า 0.50 (มีเพียงข้อคำถามด้านทรัพยากรทางกายภาพที่มีค่าน้อยกว่า 0.50) โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า ความเชื่อมั่นของคำถามแต่ละด้าน (6 ด้าน) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.77 – 0.90 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.75 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นสูง (Hair, Anderson, Tatham, & Black, 1995)

4. สถิติที่ใช้ในวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การใช้สถิติวิเคราะห์ด้วยสถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการทดสอบค่า T-statistics โดยใช้การวิเคราะห์อิทธิพลระหว่างตัวแปรด้วยตัวแบบเส้นทางกำลังสองน้อยที่สุด (PLS-SEM) เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การคาดการณ์ของนักวิจัยที่ไม่จำเป็นต้องมีการกระจายข้อมูลปกติและรองรับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก (Chin, Marcolin, & Newsted, 2003) รวมถึง Hair, Ringle, and Sarstedt (2011) ได้กล่าวว่าหนึ่งในข้อดีหลักของ PLS-SEM คือ สามารถจัดการตัวแปรอิสระจำนวนมากในเวลาเดียวกัน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อความถูกต้องจากการชั่งน้ำหนักและความน่าเชื่อถือ โดยกำหนดให้ระดับนัยสำคัญทางสถิติมีค่าเท่ากับ 0.05

4.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ใช้การวิเคราะห์เชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) พิจารณาจากองค์ประกอบที่มีค่า Eigen Value มากกว่า 1 และค่า Factor Loading ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Hair et al., 1995)

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ทางสถิติเชิงพรรณนาด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์สมการโมเดลเชิงโครงสร้างแบบเส้นทางกำลังสองน้อยสุดบางส่วน (PLS-SEM)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินโมเดลการวัด (Measurement Model Evaluation) ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรม (PILC) ที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขันและผลดำเนินงานส่งออก ด้วยการทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการวิเคราะห์สมการโมเดลเชิงโครงสร้างแบบเส้นทางกำลังสองน้อยสุดบางส่วน (PLS-SEM) โดยได้นำตัวแปรไปหาความสัมพันธ์และมีการกำหนดค่าตัวแปรควบคุม (ขนาดกิจการ) ในรูปแบบของตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยจำแนกเป็น 2 ค่า คือ 0 และ 1 โดยแบ่งออกเป็นขนาดใหญ่ (Large) ขนาดกลาง (Medium) และขนาดเล็ก (Small) การวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 โมเดลการวัดความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตกับตัวแปรแฝงด้วยการทดสอบน้ำหนักองค์ประกอบภายนอก (Outer Loadings)

โดยใช้เกณฑ์การกำหนดจำนวนองค์ประกอบจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ± 0.5 ขึ้นไป และทดสอบความตรงเชิงเข้าคู่ (Convergent Validity) สถิติที่ใช้วัดความตรงเชิงเข้าคู่ คือ ค่าความแปรปรวนที่สกัดได้เฉลี่ย (Average Variance Extract: AVE) โดยค่า AVE จะต้องไม่ต่ำกว่า 0.5 (Hair, Hopkins, Sarstedt, & Kuppelwieser, 2014) จากผลสรุปดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2

ผลของการประเมินโมเดลการวัด

Final Iteration					
ตัวแปรแฝง	ตัวแปรชี้วัด	Loading	AVE	CR	Alpha
Competitive Advantage	Cost	0.978	0.761	0.864	0.700
	Product	0.955			
	Service	0.892			
Perceived Industry Life Cycle (PILC)	Demand	0.938	0.590	0.842	0.755
	Distribution	0.538			
	Key Success	0.540			
	Sales_Volume	0.946			

จากตารางที่ 2 พบว่า ทุกตัวแปรแฝงมีค่า AVE ไม่ต่ำกว่า 0.5 ทุกตัวแปร โดยความได้เปรียบในการแข่งขันและการรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมมีค่าความแปรปรวนเฉลี่ย (AVE) คือ 0.814, 0.761 และ 0.590 ตามลำดับ แสดงว่าตัวแปรแฝงแต่ละตัวสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ และเมื่อการทดสอบความเที่ยงจากค่าสัมประสิทธิ์และค่า Cronbach's Alpha พบว่าทุกตัวแปรแฝงมีค่ามากกว่า 0.6 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรมีมาตรวัดที่มีความน่าเชื่อถือ

ส่วนที่ 2 สมการเชิงโครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงแบบเส้นทางกำลังสองน้อยสุดบางส่วน (PLS-SEM)

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยกระบวนการ Bootstrapping โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ด้วยการทดสอบตัวแปรส่งผ่าน (การรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรม) โดยมีตัวแปรควบคุม ได้แก่ ขนาดของบริษัท ซึ่งวัดได้จาก PLS Algorithm ดังนี้

1. การทดสอบความสอดคล้องของแบบจำลองการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กำหนดค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Coefficient Determinant: R^2) ไว้ 3 ระดับ คือ น้อย (Weak) (ค่าสัมประสิทธิ์น้อยกว่า 0.19) ปานกลาง (Moderate) (ค่าสัมประสิทธิ์อยู่ระหว่าง 0.19 - 0.33) และมาก (Substantial) (ค่าสัมประสิทธิ์มากกว่า 0.33) (Chin, Marcolin, & Newsted, 2003; Miranda & Saunders, 2003) สำหรับการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกตได้ โดยผลการทดสอบ 3 ตัวแปร (ความได้เปรียบในการแข่งขัน ผลดำเนินงานส่งออก และการรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรม) แสดงผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3

ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Coefficient of Determinant – R Square)

ปัจจัย	R Square	R Square adjusted (R^2)
ผลดำเนินงานส่งออก (Export Performance)	0.476	0.453
การรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรม (PILC)	0.106	0.087

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยด้านผลดำเนินงานส่งออกมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ คือ 0.476 สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลดำเนินงานส่งออกได้ร้อยละ 47.60 ถือว่ามีความแม่นยำของการทำนายอยู่ในระดับปานกลาง และการรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจในระดับน้อย คือ 0.106

2. การทดสอบค่าอิทธิพลของตัวแปรส่งผ่าน (PILC) ต่อความสัมพันธ์ระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขันและผลดำเนินงานส่งออก ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางหรือค่าน้ำหนักอิทธิพล (Path Coefficient: β) ไว้ 4 ระดับ คือ (1) ไม่ระบุ (ค่าสัมประสิทธิ์มีค่าน้อยกว่า 0.020) (2) ส่งผลน้อย (ค่าสัมประสิทธิ์มีค่าอยู่ระหว่าง 0.020-0.150) (3) ส่งผลระดับปานกลาง (ค่าสัมประสิทธิ์มีค่าอยู่ระหว่าง 0.015-0.350) และ (4) ส่งผลระดับมาก (ค่าสัมประสิทธิ์มีค่ามากกว่า 0.350) (Cohen, 1988)

การตรวจสอบอิทธิพลส่งผ่านมี 2 ขั้นตอน คือ สัมประสิทธิ์เส้นทางและสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient)
แสดงผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4

ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง และค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ

ตัวแปร	β	S.D	T-statistics	P-value	R ²
1. CA $\rightarrow$ Export Performance	-0.230	0.139	1.649	0.099*	0.053
2. CA $\rightarrow$ PILC	0.366	0.183	1.993	0.046**	0.134
3. PILC $\rightarrow$ Export Performance	-0.685	0.070	9.458	0.000***	0.470

* Level of significant at $p < 0.1$; ** Level of significant at $p < 0.05$; *** Level of significant at $p < 0.01$

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางและค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ
พบว่า

1. ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (β) มีค่า -0.230 ค่า T มีค่า 1.649 และมีระดับนัยสำคัญ $P = 0.099$ สำหรับค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) พบว่ามีค่า 0.053 แสดงให้เห็นว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันมีอิทธิพลทางลบระดับน้อยต่อผลดำเนินงานส่งออกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. การวิเคราะห์เส้นทางตัวแปรอิสระ (ความได้เปรียบในการแข่งขัน: CA) ที่มีต่อตัวแปรส่งผ่าน (การรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรม: PILC) จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ทางเส้นทาง (β) มีค่า 0.366 ค่า T มีค่า 1.993 และมีระดับนัยสำคัญ $P = 0.046$ สำหรับค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) มีค่า 0.134 แสดงว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันมีอิทธิพลทางบวกขนาดปานกลางต่อการรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

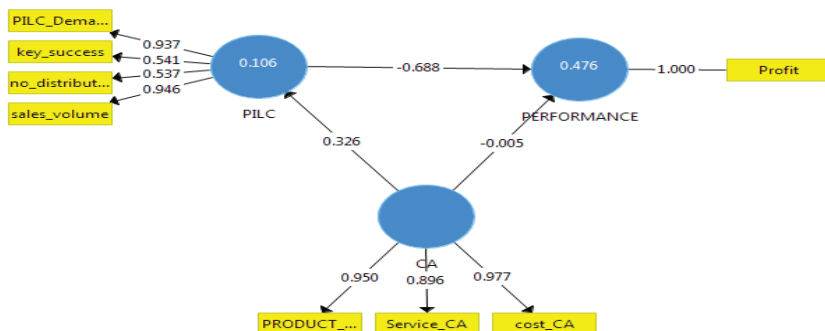
3. การวิเคราะห์เส้นทางตัวแปรส่งผ่าน (การรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรม: PILC) ที่มีอิทธิพลต่อผลดำเนินงานส่งออกพบว่าค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (β) มีค่า -0.685 ค่า T มีค่า 9.458 และมีระดับนัยสำคัญ $P = 0.000$ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) ของผลดำเนินงานส่งออกมีค่า 0.470 แสดงว่าการรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมมีอิทธิพลทางลบต่อความได้เปรียบในการแข่งขันในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) ด้วยการนำค่าสัมประสิทธิ์ที่ประมาณค่าได้มาพิจารณาลักษณะของการส่งผ่านอิทธิพลแสดงผลดังตารางที่ 5 และภาพที่ 2

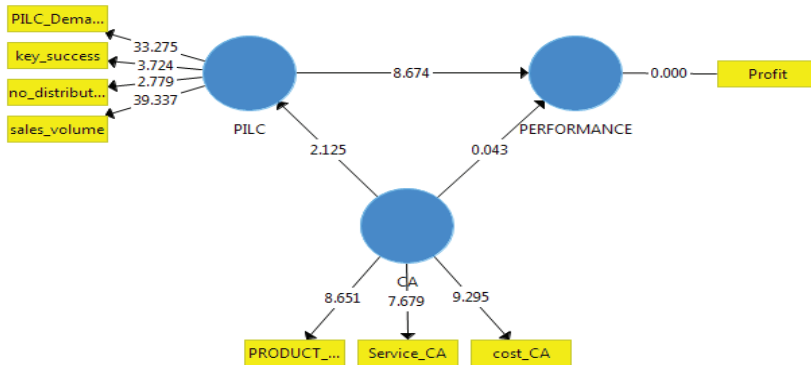
ตารางที่ 5

ค่าอิทธิพลรวม (TE) ค่าอิทธิพลทางตรง (DE) ค่าอิทธิพลทางอ้อม (IE) ของปัจจัยที่มีผลต่อตัวแปรตาม (การรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมที่มีอิทธิพลต่อผลดำเนินงานส่งออก)

ตัวแปรตาม	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2)	ค่าอิทธิพล	ความได้เปรียบในการแข่งขัน	การรับรู้วัฏจักรอุตสาหกรรม
การรับรู้วัฏจักรอุตสาหกรรม	0.106	Direct Effect (DE)		-
		Indirect Effect (IE)		-
		Total Effect (TE)	0.326**	
ผลดำเนินงานส่งออก	0.476	Direct Effect (DE)	0.005	-0.688***
		Indirect Effect (IE)	0.224**	-
		Total Effect (TE)	0.230	-0.688***

ภาพที่ 2 โครงสร้างความสัมพันธ์ตัวแปรส่งผ่าน (Mediator Variable) แสดงค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) (การรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมที่มีอิทธิพลต่อผลดำเนินงานส่งออก) ด้วยกระบวนการ PLS Algorithm

ภาพที่ 3 โครงสร้างความสัมพันธ์ตัวแปรส่งผ่าน (Mediator Variable) แสดงค่าสถิติทดสอบ (T-statistics) (การรับรู้ลำดับวิภูจักรอุตสาหกรรมมีอิทธิพลต่อผลดำเนินงานส่งออก) ด้วยกระบวนการ Bootstrapping

จากตารางที่ 5 ภาพที่ 2 และภาพที่ 3 แสดงการวิเคราะห์อิทธิพลส่งผ่านด้วยตัวแปรด้านการรับรู้ลำดับวิภูจักรอุตสาหกรรมที่ส่งผ่านระหว่างตัวแปรต้น (ความได้เปรียบในการแข่งขัน) กับตัวแปรตาม (ผลดำเนินงานส่งออก) พบว่า

1. ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรง (DE) ต่อผลดำเนินงานส่งออก พบว่าการรับรู้วิภูจักรอุตสาหกรรมมีอิทธิพลทางลบต่อผลดำเนินงานส่งออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = -0.688$)
2. ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลดำเนินงานส่งออก พบว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันมีอิทธิพลทางตรงอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแต่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการรับรู้ลำดับวิภูจักรอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = -0.224$)

จากการวิเคราะห์สมการโครงสร้างจากภาพที่ 2 และภาพที่ 3 พบว่าตัวแปรด้านการรับรู้ลำดับวิภูจักรอุตสาหกรรมที่ส่งผ่านอิทธิพลระหว่างตัวแปรต้น (ความได้เปรียบในการแข่งขัน) ต่อตัวแปรตาม (ผลดำเนินงานส่งออก) มีอิทธิพลระดับปานกลางอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์

อิทธิพล พบว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันมีอิทธิพลทางลบขนาดกลางต่อผลดำเนินงานส่งออก ($\beta = -0.224$, $T = 2.021$, $P = 0.046$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีอิทธิพลทางบวกขนาดปานกลางต่อการรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นตัวแปรส่งผ่าน ($\beta = 0.326$, $T = 2.125$, $P = 0.034$) การรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมมีอิทธิพลทางลบขนาดสูงต่อผลดำเนินงานส่งออก ($\beta = -0.688$, $T = 8.674$, $P = 0.000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อควบคุมตัวแปรส่งผ่าน (การรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรม) ให้มีค่าคงที่ พบว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันมีอิทธิพลทางลบขนาดต่ำมากจนเข้าใกล้ 0 ต่อผลดำเนินงานส่งออก ($\beta = -0.005$, $T = 0.043$, $P = 0.966$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงถึงตัวแปรการรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรคั่นกลางโดยทำหน้าที่ลดอิทธิพลระหว่างตัวแปรต้นทาง (ความได้เปรียบในการแข่งขัน) กับตัวแปรปลายทาง (ผลดำเนินงานส่งออก) โดยค่าอิทธิพลรวม (ผลดำเนินงานส่งออก) มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (β) มีค่าลดลงจากค่า -0.230 เป็น -0.005 อย่างไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ตัวแปรด้านการรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมมีอิทธิพลเต็มหรือสมบูรณ์ (Full Mediation Effect)

ภาพรวมการรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมทำหน้าที่เปลี่ยนแปลงอิทธิพลระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขันต่อผลดำเนินงานส่งออกทำให้มีค่าอิทธิพลลดลงจาก -0.230 เป็น -0.005 สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลดำเนินงานส่งออกได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 47.6 (R^2) มีค่าสัมประสิทธิ์ความถูกต้องของการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjust R^2) ร้อยละ 45.3 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.0 (R^2) และ 3.2 (Adjust R^2)

จากงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันมีความสัมพันธ์ต่อผลดำเนินงานทางการเงินทางบวก (Morgan et al., 2004) ซึ่ง Tuan and Yoshi (2010) พบว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างมีนัยสำคัญต่อผลการดำเนินงาน Powell (2001) พบว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันนำไปสู่การสนับสนุนผลการดำเนินงานที่ไม่สามารถแยกออกจากกัน อย่างไรก็ตาม ผลจากการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Porter (1985) ที่กล่าวว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันไม่สามารถบ่งชี้ได้ว่าจะต้องมีค่าเท่ากับผล

การดำเนินงาน รวมถึงบทความของ Durand (2002) สรุปว่า ถึงแม้ว่าความได้เปรียบในการแข่งขันจะเป็นเงื่อนไขที่เพียงพอสำหรับการเพิ่มขึ้นของผลการดำเนินงานแต่อาจจะไม่จำเป็นเสมอไป

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษา “อิทธิพลของการรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขันและผลดำเนินงานส่งออก” พบว่า

1. ความได้เปรียบในการแข่งขันมีอิทธิพลทางลบต่อผลดำเนินงานส่งออก สรุปได้ว่า การที่บริษัทจะมีความได้เปรียบในการแข่งขัน (ด้านต้นทุน ประสิทธิภาพผลิตภัณฑ์ และประสิทธิภาพการบริการ) ไม่ได้เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลทางบวกต่อผลดำเนินงานส่งออกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = -0.023$) นั่นคือ ความได้เปรียบในการแข่งขันมีความสัมพันธ์ต่อผลการดำเนินงานทางการเงิน โดยงานวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาที่พบว่าความได้เปรียบในการแข่งขันไม่มีความสัมพันธ์ต่อผลดำเนินงานทางการเงินทางบวก เช่น ผลการศึกษาของ Morgan et al. (2004) แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งความได้เปรียบ (ด้านต้นทุน ผลิตภัณฑ์ และบริการ) และผลดำเนินงานส่งออก (ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจและประสิทธิภาพจากผู้จัดจำหน่าย และลูกค้าผู้ใช้ปลายทาง) ผลการศึกษา พบว่าตำแหน่งความได้เปรียบในการแข่งขันเกี่ยวข้องกับ ผลดำเนินงานส่งออกเป็นไปในทางบวก (ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง = 0.87) โดยมีค่าสหสัมพันธ์ 0.48 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Tuan and Yoshi (2010) พบว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างมีนัยสำคัญต่อผลดำเนินงานส่งออก Powell (2003) พบว่า มีเฉพาะอุตสาหกรรม 3 ประเภท ได้แก่ อุตสาหกรรมยา เบียร์ และคอมพิวเตอร์เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่สามารถยืนยันถึงความสัมพันธ์ระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขันที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีอิทธิพลสูงต่อผลการดำเนินงาน

2. การรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรม (PILC) เป็นตัวแปรส่งผ่านแบบสมบูรณ์ (Full Mediator Variable) ต่อความสัมพันธ์ระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขันและผลดำเนินงานส่งออก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Verreyne (2006) กล่าวว่า ผู้จัดการที่เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมมีผลต่อการสร้างกลยุทธ์การแข่งขันและผลการดำเนินงานโดยเป็นความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน รวมถึงงานวิจัยของ Bamiatzi and Kirchmaier (2014) สรุปได้ว่า ในมุมมองของผู้จัดการด้านสภาพแวดล้อมภายนอกสามารถลดผลดำเนินงานด้านลบที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น การที่ผู้บริหารองค์กรนำผลการประเมินลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมอาหารทะเล กระทบและแปรรูปเพื่อการส่งออกในประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ ด้านความต้องการจำนวนผู้กระจายสินค้า ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ และปริมาณการผลิตที่สอดคล้องกับกลยุทธ์การสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขัน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัท

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

1. ประโยชน์ในเชิงทฤษฎี ข้อค้นพบคือสภาพแวดล้อมนอกจากการรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรส่งผ่านที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขันกับผลดำเนินงานส่งออก การรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมมีอิทธิพลต่อความได้เปรียบในการแข่งขัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานส่งออก

2. ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร การศึกษานี้สามารถนำไปพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมต่อกลยุทธ์การแข่งขัน เพื่อให้มีความได้เปรียบในการแข่งขันและก่อให้เกิดผลดำเนินงานส่งออกที่ดีขึ้น การเลือกใช้กลยุทธ์ของบริษัทจึงต้องสอดคล้องกับการประเมินถึงลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมที่จะช่วยให้สามารถกำหนดกลยุทธ์ในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันได้ การสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของบริษัทต้องสอดคล้องกับการประเมินถึงลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับการวางแผนด้านทรัพยากรทางการเงิน รวมทั้งความสามารถในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน เพื่อให้เกิด

ผลกำไรจากการดำเนินงาน และเพิ่มอัตราการเติบโตจากยอดขายภายใต้อิทธิพลของช่วงการพัฒนาของอุตสาหกรรม ซึ่งสามารถช่วยให้บริษัทจะได้รับประสิทธิภาพที่สูงขึ้นการรับรู้ของผู้จัดการถึงการรับรู้ถึงระยะหรือลำดับการพัฒนาของบริษัทในวัฏจักรอุตสาหกรรมนั้น ๆ ว่าระยะขององค์กรหรือขั้นของการพัฒนาอยู่ในระดับใด สามารถช่วยผู้จัดการให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างวัฏจักรอุตสาหกรรมมีผลต่อกลยุทธ์การแข่งขันและผลการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยเพิ่มเติม

การวิจัยนี้มุ่งเน้นการทดสอบอิทธิพลการรับรู้ลำดับวัฏจักรอุตสาหกรรมที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างความได้เปรียบในการแข่งขันและผลดำเนินงานส่งออก ซึ่งงานวิจัยต่อไปควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของผลการดำเนินงานที่ควรเน้นไปที่นิยามของ “การมีผลการดำเนินงานที่เหนือกว่าคู่แข่ง (Superior Performance)”

เอกสารอ้างอิง

- Aaby, N. E., & Slater, S. F. (1989). Management influences on export performance: A review of the empirical literature. *International Marketing Review*, 6(4), 7–26.
- Al-Khalifa, A., & Morgan, N. A. (1995). Export performance measurement: a review and suggested directions. *Marketing theory and Applications*, 6, 313–318.
- Bamiatzi, V. C., & Kirchmaier, T. (2014). Strategies for superior performance under adverse conditions: A focus on small and medium-sized high-growth firms. *International Small Business Journal*, 32(3), 259–284.
- Barney, J. B. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of Management*, 17(1), 99–120.

- Bourgeois, L. J. (1980). Strategy and environment: A conceptual integration. *The Academy of Management Review*, 5(1), 25–39.
- Brush, T. H., Bromiley, P., & Hendrickx, M. (1999). The relative influence of industry and corporation on business segment performance: An alternative estimate. *Strategic Management Journal*, 20(6), 519–547.
- Chin, W. W., Marcolin, B., & Newsted, P. R. (2003). A partial least squares latent variable modeling approach for measuring interaction effects: Results from a monte carlo simulation study and an electronic-mail emotion/adoption study. *Information Systems Research*, 14(2), 189–217.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis of behavioral sciences* (2nd ed). Erlbaum, Hillsdale, USA.
- Combs, J. G., Crook, T. R., & Shook, C. L. (2005). The dimensionality of organizational performance and its implication for strategic management research. In D. J. Ketchen & D. D. Bergh (Eds.). *Research methodology in strategy and management* (pp. 259-286). Bingley: Emerald Group Publishing Limited.
- Department of International Trade Promotion, Ministry of commerce. (2018). *Foreign Trade Statistics of Thailand*. Retrieved October 15, 2018, from <http://www.moc.go.th/index.php/trade-information/2015-11-16-12-08-59.html>
- Durand, R. (2002). Competitive advantages exist: A critique of powell. *Strategic Management Journal*, 23(9), 867–872.

Flavian C., Haberheng A., & Poro, Y. (2002). Food retailing strategies in the European Union. A comparative analysis in the UK and Spain. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 9(3), 125–138.

Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). (October, 2017). *Globefish Highlights: A quarterly updated on world seafood market (Jan-Jun, Statistics)*. Retrieved May 10, 2018, from <http://www.fao.org/3/a-i8204e.pdf>

Gencturk, E. F., & Kotabe, M. (2001). The effect of export assistance program usage on export performance: A contingency explanation. *Journal of International Marketing*, 9(2), 51–72.

Grant, R. M. (1991). The resource-based theory of competitive advantage: implications for strategy formulation. *California Management Review*, 33(3), 114–135.

Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L., & Black, W. C. (1995). *Multivariate data analysis*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Hair, J. F., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2011). *PLS-SEM: indeed a silver bullet*. *Journal of Marketing Theory and Practice*, 19(2), 139–151.

Hair, J. F., Hopkins, L., Sarstedt, M., & Kuppelwieser, V. (2014). Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM): An emerging tool for business research. *European Business Review*, 26(2), 106–121.

Harrigan, K. R. (1980). The effect of exit barriers upon strategic flexibility. *Strategic Management Journal*, 1(2), 165–176.

Hill, C. W., & Jones, G. R. (2012). *Strategic management theory: An integrated approach* (10th ed). South-Western: Cengage Learning.

Information Communication and Technology Center, Ministry of Commerce. (2018). *Export statistics report*. Retrieved Feburary 15, 2019, From http://www.ops.moc.go.th/infor/menucomth/stru1_export/export_topn_country/

Kaleka, A. (2002). Resources and capabilities driving competitive advantage in export markets: guidelines for industrial exporters. *Industrial Marketing Management*, 31(3), 273–283.

Karniouchina, E. V., Carson, S. J., Short, J. C., & Ketchen, D. J. (2013). Extending the firm vs. Industry debate: Does industry life cycle stage matter? *Strategic Management Journal*, 34(8), 1010–1018.

Katsikeas, C. S., Leonidou, L. C., & Morgan, N. A. (2000). Firm-level export performance assessment: Review, evaluation, and development. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 28(4), 493–511.

McGahan, A. M. (2000). How industries evolve. *Business Strategy Review*, 11(3), 1–16.

Miranda, S. M., & Saunders, C. S. (2003). The social construction of meaning: An alternative perspective on information sharin. *Information systems research*, 14(1), 87–106,

Morgan, N. A., Kaleka, A., & Katsikeas, C. S. (2004). Antecedents of export venture performance: A theoretical model and empirical assessment. *Journal of Marketing*, 68(1), 90–108.

- Murmann, J. P., & Frenken, K. (2006). Toward a systematic framework for research on dominant designs, technological innovations, and industrial change. *Research*, 35(7), 925–952.
- Newbert, S. L. (2008). Value, rareness, competitive advantage, and performance: A conceptual-level empirical investigation of the resource-based view of the firm. *Strategic Management Journal*, 29(7), 745–768.
- Pearson, J. A., Robinson, R. B., Mital, A. (2008). *Strategic Management: Formulation, Implementation, and Control*. Tata: McGraw-Hill.
- Piercy, N. F., Kaleka, A., & Katsikeas, C. S. (1998). Sources of competitive advantage in high performing exporting firms. *Journal of World Business*, 33(4), 378–393.
- Porter, M. E. (1980). *Competitive strategy: techniques for analyzing industries and competitors*. New York: Free Press.
- Porter, M. E. (1985). *Competitive Advantage*. New York: Free Press.
- Porter, M. E. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. New York: Free Press.
- Porter, M. E. (1998). Clusters and the New Economics of Competition. *Harvard Business Review*, 76(6), 77-90.
- Powell, W. W. (2001). Competitive advantage: logical and philosophical considerations. *Strategic Management Journal*, 22(9), 875–888.
- Powell, T. C. (2003). Varieties of competitive parity. *Strategic Management Journal*, 24(1), 61-86.
- Rumelt, R. (1991). How much does industry matter?. *Strategic Management Journal*, 12(3), 167–185.

- Sabol, A., Šander, M., & Fuckan, D. (2013). *The concept of industry life cycle and development of business strategies*. In Active Citizenship by Knowledge Management & Innovation: Proceedings of the Management, Knowledge and Learning International Conference 2013 (pp. 635–642).
- Tuan, N. P., & Yoshi, T. (2010). Organisational capabilities, competitive advantage and performance in supporting industries in Vietnam. *Asian Academy of Management Journal*, 15(1), 1–21.
- Verreynne, M. (2006). Strategy-making process and firm performance in small firms. *Journal of Management and Organisation*, 12(3), 209–222.
- Yuli, S. B. C. (2006). Analysis of environmental change of business competence: A study on food and beverage entrepreneurs small and medium scale in Malang and Pasuruan Regency. *Journal of Humanity*, 1(2), 106–116.
- Zou, S., Fang, E., & Zhao, S. (2003). The effect of export marketing capabilities on export performance: An investigation of Chinese exporters. *Journal of International Marketing*, 11(4), 32–55.